

Sygn. akt XVII AmE 141/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Magdalena Sajur-Kordula
Protokolant:	sekretarz sądowy Edyta Pronobis-Prońska

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (dawniej: (...) S.A.) z siedzibą w Ś.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 30 września 2014 r., znak: (...)

I. uchyla zaskarżoną decyzję w całości;

II. zasądza od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ś. kwotę 377 zł (trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Magdalena Sajur-Kordula

Sygn. Akt XVII AmE 141/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 września 2014 r. nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki:

na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 32 oraz art. 56 ust. 2 pkt 1, w związku z art. 56 ust. 3 i 6 oraz art. 30 ust. 1 ustawy prawo energetyczne (dalej : jako PE) oraz w związku z art. 104 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (dalej: jako kpa) orzekł:

1. przedsiębiorca nie przestrzegał obowiązku, o którym mowa w art. 49a ust. 1 i 2 ustawy- prawo energetyczne t.j. nie zrealizował obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej w ilości 44 115, 96 MW/h, wytworzonej przez wytwórcę w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r.

2. za powyższe działanie nałożył na spółkę (...) S.A. z siedzibą w Ś. karę pieniężną w wysokości 42.750 zł, co stanowi (...) przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego przez tego przedsiębiorcę w 2013r.

Powód (...) S.A. z siedzibą w Ś. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, zaskarżając ją w całości i zarzucając jej naruszenie:

- Art. 49 a ust. 1 i ust. 2 PE w zw. z art. 19 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy- Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (dalej: jako ustawa zmieniająca) poprzez uznanie, że obowiązkiem, o którym mowa w art. 49 a ust. 1 i 2 ustawy PE, jest objęta energia elektryczna sprzedana i dostarczana przez powoda w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. na podstawie umów sprzedaży zawartych przez powoda z odbiorcami przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej, w tym art. 49 a ust. 1 i 2 ustawy PE.
- Art. 49 a ust. 5 pkt 1 w zw. z art. 49 a ust. 1 i 2 ustawy PE oraz art. 2 pkt 15 i art. 22 ust. 1 dyrektywy 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 26 czerwca 2003 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 96/92/WE („Dyrektywa 2003/54”) oraz art. 2 pkt 15 i art. 33 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 2003/54/WE („dyrektywa 2009/72”) poprzez uznanie, że wyłączeniu z obowiązku, o którym mowa w art. 49 a ust. 1 i 2 ustawy PE nie podlega energia elektryczna sprzedawana przez powoda do odbiorcy końcowego.
- Art. 49 a ust. 5 pkt 5 w zw. z art. 49 a ust. 1 i 2 ustawy PE poprzez uznanie, że wyłączeniu z obowiązku, o którym mowa w art. 49 a ust. 1 i 2 ustawy PE, nie podlega cała energia elektryczna wytworzona w jednostce wytwórczej powoda i sprzedana przez powoda do spółki (...) S.A. z siedzibą w W. jako energia bilansująca nieplanowana-niezbędna do wykonywania przez operatora sieci przesyłowej zadań tego operatora wynikających z przepisów ustawy PE- lecz wyłącznie ta część energii bilansującej nieplanowanej, która pochodzi z procesu uruchomień
- Art. 87 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 6 kpa poprzez obrazę obowiązku działania na podstawie przepisów prawa i w oparciu o rozstrzygnięcia na dokumencie „ Informacja dotycząca zakresu sprawozdań przedsiębiorstw energetycznych z realizacji obowiązków, o których mowa w art. 49 a ust. 1 i 2 ustawy PE, oraz sposobu obliczania tych obowiązków” oraz dokumencie „Komunikat Prezesa URE nr 8 z dnia 12 maja 2010 r. w sprawie nałożonego na wytwórców obowiązku sprzedaży energii na warunkach konkurencyjnych, określonych w art. 49 a ustawy PR”
- Art. 77 § 1, art. 80 oraz art. 107 § 3 kpa poprzez brak wyczerpującego rozpatrzenia całego materiału dowodowego koniecznego do rozstrzygnięcia w sprawie, jak również poprzez dokonanie oceny zebranego materiału dowodowego z przekroczeniem zasad swobodnej oceny dowodów, co skutkowało w szczególności:
 - a) Błędym ustaleniem wolumenów energii, które powód był zobowiązany sprzedać w trybie art. 49 a ust. 1 ustawy PE oraz w trybie art. 49 a ust. 2 ustawy PE w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r.
 - b) Błędym ustaleniem, że powód nie przestrzegał obowiązku, o którym mowa w art. 49 a ust. 1 i 2 ustawy PE, w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r.
- Art. 105 § 1 kpa w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 32 ustawy PE poprzez brak umorzenia postępowania i nałożenie na powoda kary pieniężnej z tytułu zarzuconego naruszenia art. 49 a ust. 1 i 2 ustawy PE w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r., pomimo braku podstaw faktycznych i prawnych do nałożenia na powoda kary pieniężnej

Na wypadek nie uwzględnienia zarzutów wskazanych w punktach II. (1)- (6) zarzucił również naruszenia:

- Art. 77 § 1, art. 80 oraz art. 107 § 3 kpa poprzez brak wyczerpującego rozpatrzenia całego materiału dowodowego koniecznego do rozstrzygnięcia w sprawie, jak również poprzez dokonanie oceny zebranego materiału dowodowego z przekroczeniem zasad swobodnej oceny dowodów, co skutkowało uznaniem, że w okolicznościach sprawy nie zachodzą przesłanki uzasadniające odstąpienie od wymierzenia kary, o których mowa w art. 56 ust. 6a ustawy PE

- Art. 56 ust. 6 a ustawy PE poprzez brak odstąpienia od wymierzenia kary pomimo zachodzenia przesłanek uzasadniających takie rozstrzygnięcie
- Art. 56 ust. 6 ustawy PE poprzez wymierzenie kary pieniężnej w wysokości nadmiernej, która nie jest uzasadniona stopniem szkodliwości społecznej naruszenia, stopniem zawinienia podmiotu oraz dotychczasowym zachowaniem powoda
- Art. 6 kpa poprzez obrazę obowiązku działania na podstawie przepisów prawa

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. z siedzibą w Ś. (dawniej Elektrownia (...) S.A.) jest przedsiębiorstwem energetyki zawodowej prowadzącym działalność gospodarczą polegającą głównie na wytwarzaniu ciepła i energii elektrycznej w oparciu o udzieloną przez Prezesa URE koncesję z dnia 12 października 1998 r., znak: (...) ze zm. Wytwórca jest uprawniony do otrzymywania środków na pokrycie kosztów osieroconych na warunkach określonych w ustawie o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (dalej: jako (...)) (okoliczność bezsporna).

Wytwórca posiada 10 bloków energetycznych o mocy zainstalowanej brutto od 200 do 560 MW, łączna moc elektryczna zainstalowana według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosła 2.845 MW. (okoliczność bezsporna).

W 2011 r. (...) S.A. z siedzibą w Ś. wytworzyła łącznie 11.888.791,50 MWh energii elektrycznej, z czego 393.077,92 MW/h energii zostało wytworzone przez spółkę z odnawialnych źródeł energii, 44.253,68 MW/h wytworzone w kogeneracji, a ilość 854.579,42 MWh wytworzonej energii zostało zużyte na własne potrzeby przez spółkę. W dyspozycji spółki pozostawała również ilość 415.335,533 MW/h energii, niesprzedanej, a wytworzonej od dnia 9 sierpnia 2010 r. Energię w ilości 150,43 MW/h spółka dostarczyła za pomocą linii bezpośredniej do następujących odbiorców końcowych: (...) Sp. z o.o., (...) S.A., Zakłady (...) S.A. (później (...) S.A.), Bufet (...) U. K., (...) J. M., Kiosk (...) P. D.. Ponadto energia w ilości 260.024,26 MW/h (na którą składa się energia bilansująca- planowana i nieplanowana) i 22.588,99 MW/h energii pochodząca z minimalnych odchyłeń od bieżącego punktu pracy zadanego przez OSP lub pracy jednostek w ramach tzw. „usztywnień jednostek”- zakup tej energii przez operatora sieci przesyłowej OSP od spółki stanowił zakup energii elektrycznej niezbędnej do wykonywania jego zadań określonych w przepisach ustawy PE. (dowód: zestawienia i faktury (...) akt admin.).

W 2011 r. odwołująca się sprzedawała przez (...) S.A. łączną ilość 10.292.740,26 MW/h energii elektrycznej (dowód: pismo spółki k. 16 akt admin.).

Dnia 30 marca 2012 r. odwołująca się spółka złożyła „Sprawozdanie z obowiązku publicznej sprzedaży” w zakresie energii elektrycznej wytworzonej od stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. (dowód: sprawozdanie spółki k.15-28 akt admin.).

Prezes URE zawiadomieniem z dnia 22 listopada 2013 r. poinformował o wszczęciu postępowania administracyjnego z urzędu w sprawie wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy (...) S.A. z siedzibą w Ś.. Postępowanie zostało wszczęte w związku z ujawnieniem nieprawidłowości polegających na nieprzestrzeganiu obowiązków, o których mowa w art. 49 a ust. 1 ustawy PE, tj. obowiązku sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. (dowód: zawiadomienie o wszczęciu postępowania k.67-70 akt admin.).

(...) S.A. z siedzibą w Ś. w 2011 r. osiągnęła przychód z działalności objętej koncesją na wytwarzanie energii elektrycznej w wysokości: (...) zł., wynik finansowy z działalności objętej koncesją na wytwarzanie energii elektrycznej w wysokości: (...) zł (dowód: pismo spółki k. 712-713 akt admin.).

Sąd ustalił stan faktyczny oparciu o wyżej powołane dowody z dokumentów, których autentyczność nie była kwestionowana przez strony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie powoda okazało się uzasadnione.

W sprawie niniejszej w pierwszej kolejności należało zbadać, czy powód- przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej oraz beneficjent pomocy publicznej w postaci rekompensaty kosztów osieroconych-wypełnił swój obowiązek wynikający z art. 49a ust. 1 i 2 PE, z którego wynika, że przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej jest obowiązane sprzedawać nie mniej niż 15% energii elektrycznej wytworzonej w danym roku na giełdach towarowych w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000r. o giełdach towarowych lub na rynku regulowanym w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o obrocie instrumentami finansowymi (po 30 października 2011r., wobec zmiany ustawy PE - na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany), z tym zastrzeżeniem, że przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej mające prawo do otrzymania środków na pokrycie kosztów osieroconych na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 2007r. o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej jest obowiązane sprzedawać wytworzoną energię elektryczną nieobjętą obowiązkiem, o którym mowa w ust. 1 w sposób zapewniający publiczny, równy dostęp do tej energii, w drodze otwartego przetargu, na internetowej platformie handlowej na rynku regulowanym w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o obrocie instrumentami finansowymi lub na giełdach towarowych w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000r. o giełdach towarowych (od 30 października 2011r.- wobec zmiany ustawy PE - na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany lub na giełdach towarowych w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000r. o giełdach towarowych).

Prezes URE uznał, że powód nie wypełnił obowiązku publicznej i jawnej sprzedaży energii elektrycznej w okresie od dnia 1 stycznia 2011r. do 31 grudnia 2011r. i w konsekwencji, nałożył na powoda karę pieniężną w myśl art. 56 ust. 1 pkt 32 PE. Prezes URE uznał, że powód sprzedaż publiczną została zrealizowana w 99,57%, pozwany natomiast twierdził, że wykonał ją w wymiarze 104%, gdyż istniały podstawy do wyłączenia części wytworzonej energii spod powyższego obowiązku w zakresie:

1. 415.335.533 MWh energii elektrycznej dostarczonej przez spółkę w 2011r. na podstawie umów sprzedaży zawartych w dniach 18 lutego 2010r. oraz 4 marca 2010r. z (...) SE Oddział w Polsce oraz (...) S.A. (energia wyłączona na podstawie art.19 w zw. z art. 22 pkt 1 ustawy z dnia 8 stycznia 2010r. o zmianie ustawy- Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych ustaw, z uwagi na okoliczność, że energia ta została sprzedana na podstawie umów sprzedaży zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej)
2. 150,43 MWh energii elektrycznej dostarczonej przez spółkę w 2011r. za pośrednictwem linii bezpośredniej do odbiorców końcowych wynajmujących od spółki obiekty na terenie zakładu Elektrownia (...) (wyłączona na na podstawie art. 49a ust. 5 pkt 1 PE)
3. 22.588,99 MWh energii bilansującej nieplanowanej dostarczonej przez spółkę do (...) S.A. w ramach rozliczeń rynku bilansującego (wyłączona na podstawie art. 49a ust. 5 pkt 1 PE).

Należało zatem ustalić, jaka ilość energii wytworzonej przez powoda, podlegała wyłączeniu spod obowiązku publicznej sprzedaży.

Zgodnie z art.49a ust. 5 PE obowiązek publicznej sprzedaży nie dotyczy energii elektrycznej:

1. dostarczanej od przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się jej wytwarzaniem do odbiorcy końcowego za pomocą linii bezpośredniej,
2. wytworzonej w odnawialnym źródle energii,
3. wytworzonej w kogeneracji ze średnioroczną sprawnością przemiany, o której mowa w art. 9a ust. 10 pkt 1 lit a, wyższą niż 52,5%,
4. zużywanej przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem na potrzeby własne,
5. niezbędnej do wykonywania przez operatorów systemów elektroenergetycznych ich zadań określonych w ustawie,
6. wytworzonej w jednostce wytwórczej o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie wyższej niż 50 MW.

Dokonując analizy, jaka energia podlega wyłączeniu spod obowiązku z art. 49a ust. 1 i 2 PE, należy mieć na względzie, że przepis art. 49a wszedł w życie z dniem 9 sierpnia 2010r., jednocześnie do art. 56 PE został dodany m.in. pkt 32 wprowadzający karę pieniężną za nieprzestrzeganie obowiązku, o którym mowa w art. 49a ust. 1 i 2 PE (ustawa z dnia 8 stycznia 2010r. o zmianie ustawy- Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 21 poz. 104- dalej jako ustawa zmieniająca).

W myśl art. 19 ustawy zmieniającej, przepis art. 49a ust. 1 i 2 PE, stosuje się do energii elektrycznej niesprzedanej do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (czyli do dnia 9 sierpnia 2010r).

Pod pojęciem energii niesprzedanej należy rozumieć energię zakontraktowaną przed wejściem w życie ustawy, wyprodukowaną natomiast w 2011r. W tym zakresie podzielić należy stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 czerwca 2015r. w sprawie VI ACa 1057/14. Sąd Apelacyjny stwierdził m.in., że ustawa zmieniająca nie przewidywała obowiązku dostosowania umów zawartych przed dniem jej wejścia w życie do nowych wymogów, co oznacza że umowy zawarte przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej miały być wykonywane zgodnie z ich treścią, a energia objęta tymi umowami wyłączona z obowiązku publicznej sprzedaży. Gdyby natomiast intencją ustawodawcy było objęcie obowiązkiem publicznej sprzedaży energii dostarczanej na podstawie umów sprzedaży zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej, to z uwagi na ogólną zasadę *lex retro non agit*- art. 19 ustawy zmieniającej byłby w ogóle zbędny. Stąd jedyna rozsądna interpretacja tego przepisu sprowadza się do wyłączenia z obowiązku publicznej sprzedaży energii dostarczanej w wykonaniu umów sprzedaży zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej. Ponadto art. 19 ustawy zmieniającej miał na celu umożliwienie wykonania umów zawartych przez wytwórców przed wejściem w życie ustawy zmieniającej z uwagi na ochronę wartości konstytucyjnych, zobowiązań traktatowych oraz ogólnych zasad prawa takich jak: zakaz wywłaszczania bez odpowiedniej rekompensaty, ochrona interesów w toku, zasada *pacta sunt servanda* czy ochrona bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Uzasadnienie tego poglądu wynika również z samej treści art. 535 k.c. w zw. z art. 555 k.c. Przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Przepis ten stosuje się odpowiednio, na podstawie art. 555 k.c., do sprzedaży energii. Tym samym sprzedaż energii elektrycznej należy rozumieć jako powstanie zobowiązania do przeniesienia własności rzeczy i jej wydania- tu przesyłu energii do odbiorcy oraz odbioru rzeczy i zapłaty ceny.

Zasadniczo przeniesienie własności rzeczy sprzedanej jest wykonaniem zawartej umowy sprzedaży, a nie przesłanką skuteczności sprzedaży. W tym znaczeniu umowa sprzedaży ma charakter umowy konsensualnej tj takiej, która dla ważności nie wymaga wydania rzeczy, co odróżnia ją od umów realnych (art. 155 k.c.). Modyfikacja tej zasady na rzecz realności umowy może wynikać albo z przepisów szczególnych, albo z woli stron. W szczególności umowa sprzedaży przyjmuje charakter realny, jeżeli przedmiotem sprzedaży są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku oraz rzeczy przyszłe.

Energia jeszcze nie wyprodukowana to rzecz przyszła i oznaczona tylko co do gatunku. Wprawdzie energia nie jest rzeczą w rozumieniu art. 45 k.c., jednak jeśli występuje w roli towaru, który jest przedmiotem obrotu i którego wartość da się określić, to powinna być traktowana jako szczególna odmiana rzeczy, w związku z czym odpowiednio powinno się do niej stosować przepisy traktujące o rzeczach (podobnie Sąd Najwyższy w odniesieniu do pieniądza w walucie obcej przyjął, że może być traktowany jak szczególny rodzaj rzeczy; wyrok z dnia 28 lipca 1999 r., II CKN 552/98). Zatem dla określenia momentu przejścia własności energii konieczne byłoby odwołanie się do treści art. 155 §2 k.c., w myśl którego do przeniesienia własności potrzebne jest przeniesienie posiadania rzeczy, jeżeli przedmiotem umowy zobowiązującej do przeniesienia własności są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku lub rzeczy przyszłe. Zatem dopiero przeniesienie własności rzeczy – tu energii, może stanowić o sprzedaży tejże. W tym sensie prawidłowe było rozumowanie Prezesa URE, że dla dokonania sprzedaży energii konieczny jest akt wydania/odbioru energii elektrycznej. Konstrukcja odpowiedniego tylko stosowania przepisów o sprzedaży rzeczy do umów sprzedaży energii, która wynika z odmiennego charakteru przedmiotu obrotu, jakim jest energia elektryczna, zdaniem Sądu nie może prowadzić do tak zasadniczego odstępstwa od generalnej zasady odnoszącej się do umowy sprzedaży rzeczy przyszłej, jaką jest jej realność. Okoliczność, że w momencie zawarcia umowy sprzedaży energii nie musi nastąpić równocześnie przesył tej energii jest typowa dla tego rodzaju towaru, który ze względu na swoją specyfikę nie może być magazynowany i dlatego umowa dochodzi do skutku dopiero w chwili jej dostarczenia i odbioru.

W ocenie Sądu sprzedaż energii elektrycznej następuje zatem nie z chwilą zawarcia ważnej umowy sprzedaży, bo ta ma skutek jedynie zobowiązujący ale z momentem jej wytworzenia i wydania.

Niemniej jednak, istotnym dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest skutek zobowiązujący wskazanych umów sprzedaży energii elektrycznej, jaki powstał dla wytwórcy z chwilą zawarcia takiej umowy. Skutek ten przemawia za przyjęciem, iż energii objętej tymi umowami nie można uznać za energię niesprzedaną na gruncie art. 19 ustawy z dnia 8 stycznia 2010r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz zmianie niektórych innych ustaw, tym bardziej, że ustawodawca nie zawarł w ustawie obowiązku dostosowania zawartych ważnie kontraktów do wprowadzonych rozwiązań prawnych.

Podsumowując, stwierdzić należy że obowiązkowi publicznej sprzedaży nie podlegało 415.335.533 MWh energii dostarczonej przez powoda na podstawie umów sprzedaży zawartych w dniach 18 lutego 2010r. i 4 marca 2010r. ze spółkami (...) oraz (...) S.A.

W ocenie Sądu błędne było także stanowisko Prezesa URE przy określaniu energii elektrycznej podlegającej publicznej sprzedaży w kontekście wyłączeń uregulowanych w art. 49a ust. 5 pkt 1 i 5 ustawy Prawo energetyczne.

Stosownie do treści art.49a ust. 5 pkt 1 ustawy Prawo energetyczne wyłączenie obowiązku, o którym mowa w ust. 1 i 2, dotyczy energii elektrycznej dostarczanej - od przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się jej wytwarzaniem do odbiorcy końcowego - za pomocą linii bezpośredniej. Taką zaś linią w myśl definicji zawartej w art. 3 pkt. 11f) PE jest linia elektroenergetyczna łącząca wydzieloną jednostkę wytwarzania energii elektrycznej bezpośrednio z odbiorcą lub linia elektroenergetyczna łącząca jednostkę wytwarzania energii elektrycznej przedsiębiorstwa energetycznego z instalacjami należącymi do tego przedsiębiorstwa albo instalacjami należącymi do przedsiębiorstw od niego zależnych.

Prezes URE w uzasadnieniu decyzji wskazywał, że idea linii bezpośredniej polega na działaniu poza siecią elektroenergetyczną, bez ponoszenia kosztów działania tej sieci, ale również z ryzykami związanymi z pracą w tzw. „systemie wyspowym”.

Zdaniem regulatora w świetle definicji ustawowej jednostka wytwórcza, do której jest przyłączona linia bezpośrednia nie może być jednocześnie przyłączona do krajowego systemu elektroenergetycznego (jest to wydzielona jednostka wytwarzania), jeśli łączy tę jednostkę bezpośrednio z odbiorcą. Jeśli natomiast jednostka wytwórcza jest przyłączona do krajowego systemu elektroenergetycznego to linią bezpośrednią jest linia łącząca jednostkę wytwarzania przedsiębiorstwa energetycznego z instalacjami należącymi do tego przedsiębiorstwa albo z instalacjami należącymi

do przedsiębiorstw od niego zależnych, co zdaniem Prezesa oznacza, że jest to energia zużywana na potrzeby własne tego przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstwa zależnego. Z treści cytowanego przepisu Prezes URE wysnuł wniosek, że muszą być spełnione następujące warunki, aby linię łączącą jednostkę wytwarzania z instalacjami należącymi do tego przedsiębiorstwa uznać za linię bezpośrednią:

- tylko jednostka wytwarzania energii elektrycznej posiada połączenie z systemem elektroenergetycznym;
- występuje tożsamość lub stosunek zależności pomiędzy wytwórcą energii elektrycznej i posiadaczem instalacji zasilanej z tej jednostki;
- instalacje te, poza połączeniem za pośrednictwem jednostki wytwarzania nie posiadają połączenia z siecią elektroenergetyczną i są zasilane wyłącznie energią elektryczną pochodzącą z tej jednostki wytwórczej.

Wobec tego, że powód w toku postępowania administracyjnego oświadczył, że wszystkie jednostki wytwórcze są przyłączone do KSE.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy sporne było więc, czy odbiorcy, którzy nie są przyłączeni bezpośrednio do krajowego systemu elektroenergetycznego, a którzy nabywali energię na zasadach detalicznych bezpośrednio od powoda za pośrednictwem sieci potrzeb własnych powoda, nabywali energię linią bezpośrednią czy też nie był to przesył linią bezpośrednią.

Sąd w zakresie interpretacji pojęcia „linia bezpośrednia” podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie VI ACa 1057/14 (o analogicznym stanie faktycznym), z którego wynika że doprowadzanie energii do odbiorców końcowych odbywa się linią bezpośrednią wówczas, gdy odbywa się ono do instalacji będących w posiadaniu samoistnym powoda. Brak jest podstaw by przyjąć, że energia elektryczna dostarczana za pośrednictwem linii bezpośredniej musi być zużywana na potrzeby własne wytwórcy lub spółek zależnych. Wyłączenie z art. 49a ust. 5 pkt 1 obejmuje również sprzedaż energii przez spółkę do odbiorców końcowych.

Skoro więc energia w spornej ilości 150,43 MWh była przesyłana między jednostką wytwórczą tj powodem a odbiorcami, którzy byli posiadaczami zależnymi instalacji należącej do powoda i będącej w jego posiadaniu samoistnym, czyli była przesyłana do instalacji należącej do powoda a nadto odbiorcy nie byli przyłączeni do krajowego systemu elektroenergetycznego, to energia przesyłana do nich z jednostki wytwórczej była energią dostarczaną linią bezpośrednią. Zatem była to energia o jakiej mowa w art. 49a ust 5 pkt 1 PE, która jako dostarczana od przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się jej wytwarzaniem do odbiorcy końcowego za pomocą linii bezpośredniej nie podlegała obowiązkowi o którym mowa w art. 49a ust. 1 i 2 PE.

Także interpretacja wyłączenia określonego w art. 49a ust. 5 pkt.5 PE, dotyczącego energii niezbędnej do wykonywania przez operatorów systemów elektroenergetycznych ich zadań określonych w ustawie – była sporna między stronami. Spór odnosił się konkretnie do energii bilansującej nieplanowanej, dostarczanej przez wytwórcę na rynek bilansujący. Zdaniem Prezesa URE energia ta jako niebędąca energią niezbędną do wykonywania przez operatorów systemów elektroenergetycznych ich zadań nie podlegała wyłączeniu spod obowiązku jej publicznej sprzedaży. Pozwany przy tym nie kwestionował, że energia ta została sprzedana operatorowi elektroenergetycznemu a jedynie wskazywał, że gdyby energia bilansująca nieplanowana nie była dostarczana przez wytwórcę, to po stronie operatora systemu przesyłowego nie wystąpiłaby konieczność podejmowania działań zaradczych. Energia nieplanowana jest także energią wynikającą z ograniczeń występujących po stronie wytwórcy od niego niezależnych a obowiązkiem operatora systemu jest zbilansowanie produkcji energii z zapotrzebowaniem. Taką nieplanowaną energię w ramach bilansowania kupuje operator systemu na rynku bilansującym, gdyż zbilansowanie w czasie rzeczywistym zapotrzebowania i produkcji (dostaw) energii elektrycznej oraz zapewnienie niezawodnego działania systemu przesyłowego należy do obowiązków operatora systemu przesyłowego (art. 9c ust 2 pkt 9 pe).

Jeśli więc obowiązkiem operatora systemu jest bilansowanie tego systemu, to należy uznać, że także zakup energii nieplanowanej służy wykonywaniu zadań określonych w ustawie, a skoro OSP ma obowiązek energię tę nabyć

od wytwórcy, to każda ilość energii nieplanowanej nabytej od wytwórcy jest ilością niezbędną do wykonywania przez operatorów systemów elektroenergetycznych ich zadań określonych w ustawie. Ponadto wyłączenie energii bilansującej z obowiązku publicznej sprzedaży odpowiada ratio legis art. 49a ust. 5 pkt 5 PE, ponieważ uzasadnieniem tego przepisu jest wyłączenie z obowiązku publicznej sprzedaży m.in. tej energii, która nie może być sprzedana w trybach określonych w art. 49a ust. 1 i ust. 2 PE z uwagi na potrzeby operatorów, a jednocześnie jest zapewniony publiczny i równy dostęp tej energii dla wszystkich uczestników rynku bilansującego. Energia bilansująca jest sprzedawana automatycznie na podstawie Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej zatwierdzonej przez Prezesa URE, wobec tego nie może być sprzedawana w trybach określonych w art. 49a ust. 1 i ust. 2 PE.

Wobec powyższego 22.588,99 MWh energii bilansującej nieplanowanej dostarczonej przez powoda do (...) S.A. w ramach rozliczeń rynku bilansującego podlega wyłączeniu z obowiązku publicznej sprzedaży.

W tej sytuacji uznać należy, że powód nie naruszył obowiązku z art. 49a ust. 1 i 2 PE, w konsekwencji brak jest podstaw do nałożenia na niego kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 32 PE ustawy Prawo energetyczne, dlatego Sąd uchylił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku sporu, w oparciu o treść art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.

SSO Magdalena Sajur-Kordula